

אנו מוצאים בתורה הקדושה דברים הנראים לכאורה המותנים, כגון "אין מוקדם ומאוחר בתורה", "עירוב פרשיות כתוב כאן" (ב"ק קז), קרי וכתוב וכו', וכן במשנה ובגמרא "משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן – מילתא אנב אורחיה קמשמע לך" (ברכות ב), וכן תרבה מאד. וצריך עיון, כי לכאורה נראה כחוסר שיטתיות, וכן יאמרו דרדקי האידינא לכי מדרשא...

אבל הענין הוא, שתורה היא סוד היחוד, ואינה נתפסת במחשבת ההכנה אלא בדרך הלב, כי עיקר התורה הוא בלב. סוד היחוד הוא "פה ולב שויים", דהיינו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתא (גרא). וגדר פה ולב שויים היינו איחוד שכל ולב.

נמצא שהשיטתיות שלנו אינה לשם ידיעה בעלמא אלא בעיקר לשם קניית ראות שמים בלב, ולכן יש לה צורה לגמרי אחרת מהשיטתיות הנהוגה בלימוד שאר תכמות. ברור מדברי חז"ל, למשל, שהלמוד מקרא ולא לקה

דף על הדף

כתב מהרצ"א מדינוב ז"ל בספרו דברים אחדים על משניות (שביעית פרק ו' משנה ו') רמז בהא דעירבה התורה אם כסף תלוה וכו' עם כי הוא זה הנאמר בפרשת שומרים, על פי מה שכתב הרמב"ם (בהקדמה לפירוש המשניות) שלולא המשתגעים לא ה' העולם נבנה, ומה שאנשים אצים רצים אחרי הכסף והזהב, הוא הכל שבא יבא הצדיק ויירשנו, כמו אותו עשיר שבנה ארמון גדול, הכל בשביל שיבא שם חסיד אחד בשעת הגשמים, וגגו של הארמון יסוך עליו מפני הגשמי זעף, ו"ברוך אשר מסר עולמו לשומרים".

וזהו הרמז כאן, שאשר יאמר כי הוא זה שנאמר בפרשת שומרים, שייך לפרשת אם כסף וגו', שהקב"ה מסר כספו לשומרים בעולמו, שייך רשע וילבש צדיק, ויהנו מכספיו צדיקים הבאים אחריו.

מגלה עמוקות פרשת משפטים

מאמר ר"ת ז"ר יוסף עירוב פרשיות כתיב כהן כי הוא זה חלוצה הוא דכתיב כי כוונת הפסוק כי יתן איש זה הקציה כסף או כלים שנתן כסף לישראל ונעשו ישראל כלי שלם כח"ס וילא ללורף כלי הגו קינים ונכסף שללטרף חסון ונעשו ישראל כלי שלם חלח דרגין עם תליחאי טעריקין כיחסיס לייס ישראלים לשמור הקציה נתן ענור זה כסף להם שיהי נשומר ישראל כי עושר (קהלס ה) עמור לנעליו הקציה נתן עושר לנעליו שיהי עומר שלו והוא עושה מן העמון לרעתו ז"ש על כל דבר פשע שפסעו עם כסף ועשו סור וחמור עמור ראשית צבורי ארעאך

הגר"א אדרת אליהו ריש פרשת משפטים

כו'. שהם בשער ועיין רש"ס: או אל המזוזה. פשטא דקרא גם המזוזה כשרה חבל הלכה עוקרת את המקרא וכן צרופה של פרשה זו וכן בכמה פרשיות שבתורה וכן מגדולת הוראתו שבע"פ שהיא הל"מ והיא מתהפכת כחומר חותם מן המלות שאלו במנלפ"ך שהם מישרים וכמ"ס (מכות כ"ב ע"ב) כמה טפסאי חינוכי דקוימי מקמי ס"ת כו' ואתו רצנן כו' וכן צפיגול ורוב התורה ע"כ לריך שידע פשוטו של תורה שידע ההותם. וכן במרלע, ולאמרו דה"ה לכ"ד כמ"ס

רמב"ם הקדמה לפירוש המשניות

ולקנות חכמה. על כן נמצאו שאר בני אדם לתקן אלו המעשים הצריכים אליהם במדינה כדי שימצא החכם צרכו מזומן ותתישב הארץ ותהיה החכמה מצויה. ומה טוב אמר האומר לולי המשתגעים נשאר העולם חרב. שאין בעולם שגוען דומה לשגוען האדם שהוא חלוש הנפש ודל ההרכבה והוא נוסע מתחלת הגליל השני משבעה גלילות הישוב עד סוף הששי והוא עובר ימים בזמן החורף והולך בארץ תלאובות בזמן החורב והקיץ ומסתכן בנפשו לחיות השדה ולרמשים כדי שירויח דינרים. כשיקבץ כלום מן הזהובים שמכר בהם (כח) נפשותיו השלש ויהיה לו מהם חלק יתחיל לחלק אותם על אומנים לבנות לו יסוד על טבור הארץ בסיד ואבנים כדי להקים עליו קיר שיעמוד שנים רבות והוא יודע שלא נשאר משנות חיו מה שיוכל בהם לבנות בנין עשוי מן הגמא. היש שטות ושגוען כזה, וכן כל תענוגי העולם הם הוללות וסכלות גמור אבל הם סבה לישב העולם. ועל כן קראו חכמים עליהם השלום מי שאין לו חכמה עם הארץ כלומר לא נמצאו כי אם לישב הארץ לפיכך הם מיהמים שמם לארץ. ואם יאמר איש שהרי אנו רואין שוטה וכסיל והוא שוקם בעולם לא יגע בה ואחרים עובדים אותו ומתעסקים בעסקיו ואפשר שיהיה המשתמש בעסקיו איש חכם ונכון. אין הדבר כאשר יחשוב שמנוחת הכסיל ההוא כמו כן עובד ומכין הטוב ההוא לאיש אשר חפץ הבורא לתת לו. שאף על פי שהוא נח ברוב ממונו או רכושו יצוה לעבדיו לבנות ארמון כליל יופי ולנמנע כרם חשוב כמו שיעשו המלכים וכל הדומה להם ואפשר שיהיה הארמון ההוא מזומן לאיש חסיד יבוא באחרית הימים ויהם יום אחד בצל קיר מן הקירות ההם ויהיה לו סבה להנצל ממות כמו שאמר (איוב כ) רשע יכין וצדיק ילבש. או יקחו מן